

Živé příběhy ze zahrady mrtvých

Doubravka Vejmelková

Živé příběhy ze zahrady mrtvých

Doubravka Vejmelková

Osudy některých lidí, kteří jsou pohřbeni na tzv. starém hřbitově na Prochodné

Na Prochodné se začalo pohřbívat v roce 1889. Ovšem jednání o zřízení nového hřbitova, nebo eventuálně rozšíření původního farního hřbitova u kostela se datují už od roku 1883. Spory mezi obcí, farou a arcibiskupskou konsistoří v Olomouci o umístění pohřebiště, jeho správou a podmínkami provozu jsou celkem známy a připomínají trapnou komedii. Návrhů na zřízení nového hřbitova bylo několik. Na Písečném kopečku, na Záhumní u kříže, na Koryčanských Pasekách, na Skalce, uvažovalo se i o Horních Pasekách. Nakonec bylo rozhodnuto o Prochodné, která nejlépe vyhovovala svým umístěním i složením půdy.

První pohřeb na novém obecním hřbitově se konal koncem léta 1889, ale bez kněze, protože hřbitov ještě nebyl vysvěcen. Kněz byl jen u domu. Obřady rozloučení se zesnulým vykonával pak na místě hoteliér Ludvík Elzer nebo člen

Vyšlo v rámci projektu tvůrčí skupiny seniorů
„Město v mé paměti“ při Městské knihovně
v Rožnově pod Radhoštěm.

Starý hřbitov

obecního výboru Bruno Janík. Jako první byl pohřben na novém hřbitově Jiří Janíček, sluha v polesenském úřadě (správa velkostatku a polesí). Pohřeb mu vypravilo panství na své útraty. Lidé mu říkali panský dráb, i když už dávno tuto funkci nezastával, ale prý si na tom, že patří k úředním osobám, velmi zakládal. Hřbitov byl nakonec vysvěcen na Květnou neděli 30. března 1890. Na ten obřad se sešlo velké množství lidí, které čekalo překvapení. Zatímní správce hřbitova Bruno Janík odmítl otevřít bránu s tím, že mu svěcení nebylo oznámeno. Starosta Martin Bill pak poručil zavolat zámečníka Ottu Holuba, aby bránu otevřel, a svěcení mohlo proběhnout.

Na tuto dávnou historii si vzpomenu vždycky, když procházím branou hřbitova a zastavuji se u hrobů aktérů tehdejších událostí. Na již posvěceném hřbitově byli ještě tentýž den pohřbeni dva šestiměsíční chlapci Bedřich Krhut a Eduard Halda. O den později měla pohřeb Vincencie Vašková z č. 132 na náměstí, zemřela na tuberkulózu, bylo jí jen 18 let.

V té době se bohužel nevedla evidence míst pochovaných osob, zápisy v matrikách zemřelých jsou bez této informace. Aby nedocházelo k pohřbívání do stejného hrobu v krátkém časovém intervalu, spoléhalo se na paměť příbuzných

a záznamy hrobníka. K tomu se váže jedna událost. Ještě na hřbitově u kostela pracoval jako hrobník Ferdinand Pavlát. Pomáhal mu jeho syn, který pak vykonával tuto práci i na Prochodné. Za vykopání hrobu se platilo v roce 1890 1,5 zlatky. V roce 1908 si požádal Pavlát o zvýšení honoráře. Výsledkem bylo vyhlášení konkurzu na nového hrobníka, kterým se stal Jan Šíra. Pavlát si vedl záznamy o místech pohřbených. Když byl zproštěn funkce, přišel pro tuto evidenci strážník. Rozhořčený Pavlát ji odmítl vydat a spálil ji. Tak shořely cenné informace.

Při vstupu do hřbitova chodníkem vpravo uvidíme hrob rodiny Bajerovy. Jejich rod patří k nejstarším v Rožnově. Florian Bajer provozoval ještě na začátku 20. století formanskou živnost. Jezdil s plátnem až do Uher a provozoval také povoznictví. V roce 1883 byl v Rožnově založen Sbor dobrovolných hasičů a Florian Bajer patřil již od mládí k jeho členům. V jeho stopách šel i syn František. Převzal povoznictví a byl členem SDH až do stáří. Vzpomínku na rodinnou historii napsali synové Ivan a Svatopluk v Milém tisku Bajerova zemědělská usedlost¹.

¹ BAJER, Ivan. Bajerova zemědělská usedlost. Edice Milé tisky sv. 13. Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, 2017.

Na severní straně hřbitova je řada honosných rodinných hrobek. I ony mají svou historii. Rodiny, které si zamluvily místa pro své hrobky, měly ve smlouvě povinnost vystavět za svojí hrobkou zeď. Při stavbě hrobek se ale objevilo velké množství vody, a tak bylo od zřizování upuštěno. V té době ještě nebyla Bečva regulována a volně se při povodních rozlévala až na Prochodnou. V 19. století k tomu došlo pětkrát. Za zdí, která ohraničuje hrobky, je ještě dnes patrná cesta, po níž přecházeli obyvatelé Koryčanských Pasek

Hrobka rodiny Michala Barabáše

a také Starého Zubří přes Hradištko a lávku (dnes můstek u Společenského domu) do Rožnova. V čase povodní ani jiná možnost nebyla. To je původ místního názvu Prochodná. Tento chodník zanikl, až když si lesmistr Leonard Dressler zřídil pod hřbitovem lesní školku a průchod zakázal. Zemřel v roce 1947 a jeho urna je umístěna na hrobě rodiny Michala Barabáše.

Michal Barabáš byl stavitelem. Pracoval také pro hraběte Kinského, pro něhož stavěl i v Polsku na jeho statcích. Byl pověstný svou přísností na stavební dělníky. Jeho syn ing. Karel Barabáš (1874–1935) vlastnil spolu s Františkem Bayerem firmu, která projektovala a prováděla v Rožnově celou řadu staveb. Karel Barabáš se oženil s dcerou známého rožnovského lékaře Františka Koblovského. Měl jedinou dceru Věru provdanou Otevrélovou, významnou národopisnou pracovníci.

Další hrobka patří rodině Eberhardově. Je celá zarostlá břečtanem, takže dlouhou řadu jmen je obtížné přečíst. František Eberhard (1832–1910) pocházel ze Žiliny u Nového Jičína, jeho otec Augustin byl Němec a majitel mlýna. František Eberhard se v Rožnově výhodně oženil s vdovou po bohatém rožnovském gruntovníkovi Floriánu Janíkovi Barborou (1818–1891), která pocházela ze starého rožnovského rodu Michnů. Martin

Michna byl známou postavou rožnovských rebelií v polovině 18. století. František Eberhard postavil dům na rohu náměstí při vjezdu z Nádražní ulice, kde si otevřel obchod smíšeným zbožím (později patřil Doležalům, dnes květinářství). Dlouhá léta byl členem obecní rady. F. Eberhard byl velmi zbožný muž. Jeho zásluhou byla vyhlášena sbírka na zakoupení sochy P. Marie Lurdské, dosud umístěné v kostele, zavedl májové pobožnosti a velmi se angažoval při opravách a malování kostela v roce 1890. Na klenbě kostela byli vymalováni sv. František a sv. Barbora jako jejich rodinní patroni. Pro svoji zbožnost si vysloužil přezdívku František Lurdský. Jeho druhou ženou byla Eugenie (roz. Janíková), se kterou vyženil další značný majetek. Jejich pozemky se nacházely také v místech Prochodné. Eugenie za jejich prodej žádala nepřiměřeně vysokou cenu a hrozilo jí vyvlastnění. František Eberhard a Barbora (roz. Michnová) měli syna Františka (1858–1940), který se oženil s Marií Lipovskou (1862–1899). Rodiče Marie Eberhardové Eduard a Františka Lipovští jsou zde rovněž pohřbeni a jejich jména jsou uvedena na pravé straně pomníku. Františka Lipovská byla rozená Majerová, dcera bohatého gruntovníka Františka Majera ze dvora. Marie zemřela při předčasném porodu v 37 letech. Marii

i Barboru, první ženu Františka Eberharda, pohřbíval jeho bratr kněz Konrád Eberhard.

Ve vedlejší honosné hrobce je pohřben JUDr. Jan Pohl a jeho žena Božena (roz. Barošová). Byla to dcera Martina Baroše z č. 180 na náměstí, gruntovníka, obchodníka s plátnem a mušelínem, radního, majitele hospody a velkého vlastence. Bohužel, stejně jako všichni její sourozenci, zemřela i Božena velmi mladá na tuberkulózu. S Janem Pohlem měla čtyři děti. Dospělosti se dožila jen dcera a syn Jan, magistr farmacie, který ve třiceti letech zemřel také na tuberkulózu během léčebného pobytu v Opatii v Chorvatsku. Po smrti Boženy se JUDr. Pohl znovu oženil s dcerou spisovatele Josefa Svátka.

Hrobka rodiny Pohlovy

Další, dosud udržovaný hrob patří rodině Holubových. Holubovi měli dům na náměstí, ve kterém byla také hospoda se sálem, za domem zahradní restaurace a vzadu velké hospodářství. V jejich domě měla dlouho sídlo Občanská záložna. Holubovi byli významná rožnovská rodina, její členové jsou zmiňováni jako zastupitelé městské rady a Oldřich Holub byl v letech 1892–1919 starostou města. Zasloužil se o zřízení Zimní hospodářské školy. Jeho bratr byl správcem arcibiskupských statků v Kroměříži. Oldřichova dcera Jiřina (nar. 1910) se provdala za Václava Zbožila, majitele továrny na výrobu svíček v Bystřici pod Hostýnem. Znala jsem ji, byla to velice milá a skromná paní.

Poslední hrobka patří rodině Majerově. Jejich velké hospodářství se nacházelo v dnešní Nerudově ulici. Dnes ho připomíná už jen dům s nápisem Majerův dvůr a tam, kde byly původně chlévy, je dnes Vinotéka. Majerovy polnosti sahaly přes Záhumní až do míst, kde je dnes Valašská dědina. Znala jsem pana Františka Majera, který byl svědkem na svatbě mých staříčků a hostem na jejich zlaté svatbě. Jeho syn Květoslav měl obchod a dům na náměstí. Byl to dosti nekompromisní pán. Byla jsem svědkem jeho jednání s panem Štefánkem, jako zástupcem Valašského muzea o koupi Majerových pozemků pro výstavbu

Valašské dědiny, a slyšela jsem, jak tvrdě bojoval o každý metr a korunu. Poslední z mužských potomků rodu Majerů doc. MUDr. Pavel Majer, mj. také varhaník a výborný sbormistr, zemřel v roce 2018 a je pohřben již na hřbitově na Láni.

Hrobka rodiny Majerovy

Na stejné straně hřbitova je pohřben také Josef Kramoliš, stolařský mistr a významná rožnovská osobnost. Zúčastňoval se společenského života města a v letech 1926–1945 byl předsedou Valašského muzejního spolku. Při návštěvě prezidenta Masaryka v Rožnově v roce 1928 mu pře-

dával dar města. Vzpomínku na život a působení Josefa Kramoliše napsala jeho vnučka Miroslava Baštanová².

Po druhé straně chodníku, jenž vede kolem rodinných hrobek, se nachází prostý hrob Štěpánky Komňacké, jedné z obětí při osvobození Rožnova v roce 1945. Na hřbitově můžeme s úctou postát i u několika dalších, stále ještě zachovalých hrobů těch zbytečně padlých v květnu 1945. Leží zde městský zahradník Josef Stříž se svojí malou dcerkou Věrou, Drahomíra Bradáčová – úřednice Lázeňské správy, které se stala osudnou snaha zachránit její archiv, Malvína Táborská (Tvarůžková), Klement Hanák a další.

Když vejдемe na hřbitov hlavní branou, první hrob po levé straně se smutnicím andělem zhášejším plamen lidského života patří rodině Bajerově. Je zcela zarostlý břechtanem a ohraničený plůtkem z krušpánku. Leží tam Anna Bajerová, manželka obchodníka Jana Marcelína Bajera, který byl jedním z posledních voskařů a perníkářů v Rožnově. Jeho firemní štít je uložen ve sbírkách Valašského muzea v přírodě. Anna Bajerová

² BAŠTANOVÁ, Miroslava. Vzpomínka na Josefa Kramoliše, předsedu Valašského muzejního spolku v letech 1926–1945. Edice Milé tisky sv. 4. Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, 2012.

zemřela 15. 5. 1918. Text v dolní části pomníku skrývá podivné tajemství. Je tam vytesáno: „V červnu 1911 řekl mi anděl ve snu. Jsem ustanovený vůdcem lidu. Musím jít od Tebe moc daleko. Ty budeš žít ještě sedm let.“ Přesně po sedmi letech Anna zemřela na zástavu srdce. Nevím, jestli dnes ještě dokáže někdo tento záhadný text vysvětlit. Marcelín Bajer přežil svou ženu o několik let a na počátku samostatné Československé republiky náležel k prvním rožnovským občanům, kteří se zřekli katolické víry a přihlásili se k nově ustanovené Československé církvi husitské.

Téměř se dá přehlédnout vysoký, břečťanem zarostlý pomník z černého mramoru ve tvaru jehlanu s nápisem Rodina Finkova. Wilhelm Fink byl ředitelem Brillovy textilní továrny. Jeho dcera Käthe zemřela nešťastně při pádu z vozu. Smrt ji ušetřila tragického osudu celé její rodiny. Jako Židé se dostali do těžké situace. Wilhelm Fink spáchal sebevraždu – utopil se a jeho žena s dcerou se ukrývaly na Horních Pasekách. Když dcera Hana zemřela na tuberkulózu, jejich pobyt se vyzradil. Hana byla pohřbena na židovském hřbitově ve Valašském Meziříčí a její matka Bedřiška Finková nastoupila do transportu do vyhlazovacího tábora. Neví se, kde je pohřben Wilhelm Fink, a tak třináctiletá Käthe odpočívá v hrobce sama.

Hrob Käthe Finkové

Další hrob patří rodině spisovatele Methoděje Jahna. Učitel, spisovatel, básník, člen Moravského kola spisovatelů a člen České akademie věd. Tolik titulů, ale byl to člověk velmi skromný. V jeho díle se projevuje silné sociální cítění a velká láska k Valašsku, jeho lidem a kráse přírody. Jeho ostatky byly přeneseny na Valašský Slavín do Valašského muzea v přírodě.

Hrob s dlouhou řadou jmen patří rodině Hanákových, která měla obchod s textilem na náměstí. Na náhrobku objevíme i jméno Klement Hanák, jenž byl jednou z obětí při osvobození města v roce 1945.

Hrob rodiny Methoděje Jahna

Ve vedlejším hrobě leží Albert a Anna Málkovi – majitelé pivovaru, který dnes neobyčejně prosperuje. Jejich potomci Fassmannovi mají na hrobě černou mramorovou desku bez dalších údajů³.

Ve stejné řadě je pohřben Osvald Kotouček, spoluzakladatel Sokola a nadšený účastník společenského života města. Díky jeho zálibě ve fotografování máme zachováno unikátní svědec-

³ SOBOTKA, Richard. Rožnovský pivovar: proměny rožnovského pivovaru od roku 1923 ve vzpomínkách Vladimíra Fassmanna. Edice Milé tisky sv. 10. Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, 2016.

tví o podobě Rožnova v minulém století. V domě Osvalda Kotoučka měl na náměstí své knihkupectví Vladimír Hambálek, další významná postava kulturního života města. Věnoval se ochotnickému divadlu jako herec i režisér a rovněž fotografování.

Nelze minout hrobku rodiny Venclovy. Emanuel Vencel byl mimořádnou osobností. Zasloužil se nejen o Rožnov, ale o celé Valašsko. Jako poslanec tehdejšího Národního shromáždění usiloval o rozvoj školství, jeho intervencí byly poskytnuty finance na stavbu několika měšťanských škol v okolí. Byl ředitelem Zemské hospodářsko-lukařské školy v Rožnově. Pod jeho patronací se konala v roce 1932 výstava Valašska a moravského Pobeskydí, jež upozorňovala na stav vzdělání, hospodářství a průmyslu v kraji. Emanuel Vencel patřil k největším postavám, které se kdy o zvelebení Valašska zasloužily. Na jeho pohřeb se sešly tisíce lidí. Dnes jsou jeho ostatky uloženy na Valašském Slavíně ve Valašském muzeu⁴.

V následující hrobce rodiny Bradáčovy leží také Fridolín Kolář, mladý lékař, který v době války po-

⁴ SOBOTKA, Richard. Emanuel Vencel: ohlédnutí za životem a prací národohospodáře, zemědělského pedagoga a poslance. Rožnov pod Radhoštěm: Střední škola zemědělská a přírodovědná, 2017.

máhal partyzánům. Když si pro něj přišlo gеста-
po, otrávil se, aby při krutých výsledcích nikoho
neprozradil. Měl tehdy malou dcerku, kterou
dnes známe jako MUDr. Spáčilovou. Hrdinství má
mnoho podob. Málokdo ví, že na našem hřbitově
leží také legionáři Ludvík Vokáč a František Hla-
váč. Prošli strastiplnou cestu na frontách 1. svě-
tové války – zranění a zajetí a pak vstup do legií,
na které nikdy nepřestali být hrdí, i když ocenění
se jim řadu let nedostalo. Oba byli pohřbeni v le-
gionářských uniformách. Pana Hlaváče si pama-
tuji. Měl domek a malé hospodářství v Chodské
ulici a každý den jsem ho vídala vodit na pas-
tvu kravičku. Následky válečných zranění byly
na jeho chůzi patrné. Jeho vnučka je manželkou
bývalého starosty Jaroslava Kubína. Hrůzami 1.
světové války prošel také generálmajor zdravot-
nictví MUDr. Klement Zrůnek, který nám zanechal
ve svých psaných pamětech unikátní vzpomínky
na tuto dobu. Je pohřben na západní straně hřbi-
tova. Nebylo všem dopřáno vrátit se z válečných
utrpení do vlasti. Připomíná je jen prostý kříž
a malý památník vlevo od hlavního kříže.

V této západní části hřbitova stojí ještě za zmín-
ku hrob Leo Matějky, který se vyučil u Aloise Ja-
roňka malířem porcelánu a měl také svoji dílnu.
Byl rovněž nadšeným divadelním ochotníkem.

Kromě toho, že výborně hrál, vytvářel pro před-
stavení též scénu a maloval kulisy. Ještě jeden
malíř, škoda že zapomínaný, leží na našem hřbi-
tově. Alois Juříček, nazývaný malíř „hor a dá-
lek“, věnoval se nejen krajinomalbě, ale pracoval
i v keramické a gobelínové dílně u Jaroňků.

U hlavní cesty směrem ke kříži po levé straně
je hrob rodiny Jakšíkovy. Jejich rod je v Rožnově
zmiňován už v 16. století. Vlastnili zemědělskou
usedlost, která stála nedaleko fary v Pivovarské
ulici. Poslední mužský potomek, Václav Jakšík,
zemřel ve 25 letech a je zde pohřben se svými
prarodiči. Přesto, že zemřel velmi mladý, prožil se
svou rodinou všechna příkoří, která musela sná-
šet pro své zásadové postoje. Otec nikdy nevstou-
pil do JZD a vždy se hlásil ke své křesťanské víře.
Václav nesměl ani studovat. Smrt v roce 1968
rozhodla, že nikdy nepřevezmeme hospodářství, jak
bylo po generace u Jakšíků pravidlem⁵. O několik
kroků dál, u hrobu rodiny Koláčkové, z níž pochá-
zela Eva Štiková, manželka ředitele Valašského
muzea v přírodě, podél cestičky odbočující do-
leva je několik hrobů, které stojí za zmínku. Leží

⁵ SOBOTKA, Richard. Mizející historie: hospodářská usedlost
Václava a Anny Jakšíkových, Pivovarská ulice č. p. 18,
Rožnov pod Radhoštěm. Edice Milé tisky sv. 12.
Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, 2016.

tam Veronika Tvarůžková a František Halamíček, „mamulka a tatulka“ – dvě postavy z vyprávění paní Pončíkové o jejich rodičích v knížce pana Sobotky Mária. Ve vedlejším hrobě je pohřbený Alois Fabián, kdysi známá rožnovská figurka. Patřil neodmyslitelně k Valašskému muzeu. Během sezóny sedával skoro denně u Valašské hospody a hrál na cimbál. Spokojení návštěvníci mu házeli do klobouku nějakou tu minci, ale také poroučeli štampříčky, a tak Lojzek býval k večeru často velice unavený, ale i tak hrál skvěle. Před několika lety o něm napsal moc hezkou vzpomínku pan Jan Mach, autor tisku Za oponou času. Škoda, že fotografie Aloise Fabiána sedícího u cimbálu je na náhrobku již zcela nečitelná.

Hrob Lojzka Fabiána

Na druhé straně chodníku je hrob rodiny rožnovského kronikáře a archiváře Josefa Tvarůžka. Josef Tvarůžek byl v roce 1928 požádán radním a tehdejším správcem hřbitova Eduardem Drápalou, aby provedl hřbitovní evidenci. Bylo výhodou, že Josef Tvarůžek skoro všechny obyvatele malého města znal. Při pohřbech ministroval a později jako člen pěveckého sboru zpíval, a tak s pomocí příbuzných a známých se mu po několika měsících podařilo evidenci odevzdat. Možná si někteří starší občané ještě pamatují u všech chodníků malé plechové tabulky s římskými číslicemi. Stejná čísla se jmény pohřbených a umístění jejich hrobů byla uvedena v kartotéce. Se svou prací na hřbitovní evidenci se Josef Tvarůžek loučil dojemně. Napsal: „Nemohu se ubránit, abych nevěnoval několik slov těm, v jejichž středu jsem tak často pobýval. Ve stínu lip a křížů zapomínal jsem na celý svět a bavil se jen s nimi. Prožíval jsem s nimi doby i dávno minulé. Přál bych si, až Pán života a smrti i mě zavolá, aby alespoň s takovou láskou mne přijali do svého středu, s jakou jsem já je do svých přihrádek v seznamu na věčnou paměť zaznamenával.“ Nevím, jestli ta kartotéka přečkala někde všechny peripetie 20. století.

O několik kroků dál je hrob Rudolfa Tvarůžka. Ještě nedávno byla na náhrobku fotografie

Oldřich Tvarůžek

Rudolfova syna Oldřicha, kterého potkal tragický osud. Byl velmi nadaný a po maturitě chtěl studovat práva. Místo toho byl po uzavření vysokých škol v roce 1939 přinucen pracovat na stavbě silnice z Rožnova do Frenštátu. Těžká práce a nedostatečná strava způsobily naprosté vyčerpání a Ol-

dřich byl přidělen na práci v kanceláři, kde panovala po atentátu na Heydricha, stejně jako v celé společnosti, atmosféra strachu. Oldřich tuto situaci psychicky neunesl a spáchal sebevraždu. Nebylo to jediné neštěstí, které rodinu potkalo. Oldřichův starší bratr, učitel Štěpán Tvarůžek, se oženil s Helenou Skalíkovou, po porodu však zemřela. Údajně řekla, že si pro svého novorozeného synka přijde. Přes veškerou péči chlapec skutečně za několik měsíců zemřel. Pomník rodiny Skalíkovy je u hlavní cesty vlevo před křížem.

Náhrobky se jmény a životopisnými daty jsou mnohdy jen strohým připomenutím životní dráhy toho či onoho Rožnovana. Příběhy skryté za těmito údaji jsou však leckdy i značně dramatické.

Některé už upadly v zapomnění, jiné zůstávají stále ještě živé. Kdo by mohl tušit za několika písmeny a číslicemi příběh z jedné tradiční katolické rodiny, v níž nastalo nebyvalé zděšení, když jeden z jejích členů vstoupil v roce 1948 do KSČ. A navíc – vystoupil z církve a začal dělat kariéru. Navzdory tomu ho jeho kolega K. požádal o kmotrovství pro svého syna. Tenkrát v Rožnově působil kněz Antonín Velický. Ten dotyčného z pocho-pitelných důvodů jako kmotra odmítl. Rozzlobený straník prohlásil, že se postará, aby P. Velický už Rožnov nikdy neviděl. A postaral se. Kněz pro-trpěl několik let ve vězení. Uplynulo jen několik týdnů od této výhrůžky a osud dopadl i na sou-druha. Zahynul při havárii motocyklu. Když stejný osud potkal brzy poté i jeho kolegu K., lidé byli přesvědčeni o božím trestu. A tento názor trvá ještě dnes.

Nejsmutnější jsou hroby dětí. Lékárník Václav Sitta měl jistě možnosti získat léky, a přece jeho dvouletý syn Pepíček zemřel na spálu (1896–1898). Jeho zarostlý hrob s hroučícím se pomníkem je smutnou připomínkou kdysi smrtelné nemoci. Nebo desetiletý Štěpánek Jakšík z Dolních Pasek, zdravý silný chlapec, zřejmě vlivem nepřiměřeně těžké práce utrpěl vnitřní zra-nění, kterému podlehl, (1915–1925).

U hrobu rodiny Vaškovy se vždycky chvíli zastavím a vzpomínám na jejich hospodu, která byla z náměstí přestěhována do Valašského mu-

Hrob rodiny Vaškovy

zea. Paní Kateřina Vašková tam dokázala vytvořit hezkou atmosféru, a pokud si některá rodina objednala v jejich hospodě svatební hostinu, nevěsta dostala od paní hospodské jako svatební dar čepec.

Mnoho hrobů je už zarostlých břechtanem a ten, přirostlý k náhrobkům, ničí jména lidí, kteří kdysi byli součástí historie města.

Když procházím hřbitovem, uvědomuji si, kolik zde leží učitelů a kněží. Vzdělávali celé generace rožnovských obyvatel a vychovali je k vlastenectví. Mnoho osvětové práce vykonali také nadšení divadelní ochotníci a hudebníci. Malé podhorské městečko žilo bohatým kulturním životem i díky

Hrob rodiny Čeňka Kramoliše

lázním. Lázeňskou hudbu, pozdější Rožnovanku, založil Ludvík Šašina, varhaník a kapelník. Jeho hrob, už zcela zarostlý, je nedaleko hlavního vstupu. V řízení Rožnovanky pokračoval mnoho let Jiří Tvarůžek. Je pohřben v zadní části hřbitova. Tam také najdeme hrob rodiny Čeňka Kramoliše. Učitel a spisovatel, který věnoval své rozsáhlé dílo rodnému městu a milovanému Valašsku. I jeho ostatky byly později přeneseny na Valašský Slavín. Za zmínku stojí v této části rovněž hrob kanovníka Josefa Segeta. Udržoval velmi dobré vztahy s pokrokovými občany města, byl dokonce

účastníkem „Stolu upřímnosti“, který se scházel v Plzeňském dvoře, a rád si s nimi zahrál karty i na faře.

Nad všemi hroby se tyčí mohutný pomník bratra Joži Marečka. Byl soudcem Okresního soudu

a vrchním radou Zemského soudu, ale především obětavým sokolským pracovníkem. Na pomníku je umístěna jeho bronzová posmrtná maska a kamenná plastika sokola. Vlevo od této hrobky je pohřben už zmíněný Josef Stříž a pilot Karel Tkadlec, jehož tragický osud je na pomníku popsán. Při letecké akrobacii nad Rožnovem 20. 11.

Pomník na hrobě bratra Joži Marečka

1923 se zřítíl do prostoru již zrušeného hřbitova u kostela. Fotografie tohoto neštěstí se prodá-

valy jako pohlednice⁶. Ve stejné řadě je také pohřbena žena, která rozhodně stojí za vzpomínku. Hermína Strohschneiderová, jež se zasloužila o zachování lidové tradice valašského vyšívání. V době, kdy hrozil zánik kroje, vedla školu vyšívání a pořádala kurzy, kterých se zúčastnily desítky žen. Jejich výrobky byly pro ně také finanční pomocí.

Krása valašské výšivky byla oceňována zlatými medailemi na mnoha mezinárodních výstavách.

Za pozornost stojí také hrob rodiny Řihákovy. Kamila Řiháková (roz. Mikundová) byla matkou

Hrob desátníka, pilota a leteckého akrobata Karla Tkadlece

⁶ SOBOTKA, Richard. Ikarova křídla: letecké příběhy z Rožnova a okolí. Edice Milé tisky sv. 8. Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, 2015.

Jaroslava Štíky, bývalého ředitele Valašského muzea v přírodě. Její první manžel František Řihák byl kominický mistr a také majitel mlýna a pily. Práce ve mlýně se mu stala osudnou. Zemřel tragicky při pádu do mlýnskému zařízení.

Pomník na hrobě rodiny Billovy

Bylo mu jen 39 let. Vdova Kamila potom prodala mlýn Paláčkům.

Nelze přehlédnout tři mramorové pomníky rodiny Billovy. Příslušníci tohoto rodu se významně zapsali do historie Rožnova. Její členové stáli v čele města jako radní a starostové. Byli také zdatní obchodníci. V jejich domě na náměstí byla zřízena první rožnovská pošta, kte-

rou provozovali 70 let. Pracovní odpovědnost se stala osudnou Martinu Billovi. Ten se vydal pěšky

do Valašského Meziříčí se zapomenutou zásilkou a spěšná cesta ho tak vyčerpala, že v září 1895 zemřel.

Některé hroby byly zrušeny, protože příbuzní si své drahé přenesli na nový hřbitov na Láni. Mnoho hrobů je už jen terénní vlnkou, někdy ještě označenou kovovým křížem s nečitelným jménem a stopa jejich života dávno upadla do zapomnění.

Mám ráda hřbitovy. Jsou to místa smíření. Tam čas a vrstva hlíny překrývají všechny bolesti, nešťastné lásky, spory i sociální rozdíly. Hřbitov je jako kniha plná různých životních příběhů, kde na poslední stránce jsou si všichni rovni.

Informace o historii počátku zakládání hřbitova jsem získala z publikace Josefa Tvarůžka: Dějiny nového hřbitova 1884–1929.

Živé příběhy ze zahrady mrtvých

Doubravka Vejmelková
2018

Vydala Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm,
příspěvková organizace
Bezručova 519, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

Tel.: 571 654 747, 777 808 695
e-mail: knihovna@knir.cz
<http://www.knir.cz>

ISBN 978-80-87334-37-9

Edice Milé tisky č. 18

Městská
knihovna
Rožnov pod Radhoštěm

Odpovědná redaktorka:
Marcela Slížková

Redakční rada:
Richard Sobotka, Ivan Bajer, Vladimír Bartošek,
Pavel Hon, Jan Surý, Helena Uhrová.

Sazba: Honza Bartoň

Logo Město v mé paměti a kresba knihovny:
Vladimír Bartošek

Fotografie ze soukromých archivů
Richarda Sobotky a Doubravky Vejmelkové

Městská knihovna

Rožnov pod Radhoštěm

MILÉ TISKY
